

OBSAH

Předmluva	21
50 let české dětské endokrinologie	23

A. RŮST A VÝVOJ DÍTĚTE

1. Vývoj endokrinních funkcí u fétu a novorozence	27
<i>(Dana Novotná)</i>	
1.1. Růstové faktory u fétu a novorozence	27
1.2. Funkce štítné žlázy u fétu a novorozence	31
1.3. Nadledviny u fétu a novorozence	34
1.3.1. Kúra nadledvin	34
1.3.2. Prenatální terapie kortikoidy	37
1.3.3. Postnatální terapie kortikoidy	37
1.3.4. Dřeň nadledvin	37
1.4. Hypotalamo-hypofyzárně-gonadální osa	38
1.5. Kalciofosfátový metabolismus	39
1.6. Intrauterinní růstová retardace, inzulinová rezistence a kardiovaskulární choroby	40
2. Další osud dětí s intrauterinní růstovou retardací	43
<i>(Stanislava Koloušková, Jan Lebl)</i>	
2.1. Fyziologie dětského růstu	44
2.2. Hormonální řízení prenatálního a postnatálního růstu	45
2.3. Příčiny SGA/IUGR	46
2.4. Růstový catch-up u dětí s SGA/IUGR	47
2.5. Četnost SGA/IUGR	48
2.6. Hormonální stav dětí s SGA/IUGR	50
2.7. Psychosociální vývoj dětí s SGA/IUGR	51
2.8. Ovlivnění růstu dětí s SGA/IUGR	52
2.9. Vliv růstového hormonu na celkový vývoj dětí s SGA/IUGR	53
2.10. Metabolické účinky růstového hormonu u dětí s SGA/IUGR	53
2.10.1. Index tělesné hmotnosti	53

2.10.2. Kostní zrání	53
2.10.3. Glycidový metabolismus	54
2.10.4. Lipidový metabolismus a krevní tlak	54
2.11. Indikace k léčbě růstovým hormonem u dětí s SGA/IUGR.....	54
2.12. Souhrn	55
3. Deficit růstového hormonu u dětí I – Poruchy morfogeneze a diferenciacie hypofýzy	59
<i>(Jan Lebl, Jiřina Zapletalová)</i>	
3.1. Poruchy morfogeneze hypofýzy	60
3.2. Poruchy diferenciacie hypofýzy	63
3.3. Izolované poruchy sekrece růstového hormonu	67
4. Deficit růstového hormonu u dětí II – Perinatální a postnatální příčiny	71
<i>(Jan Lebl, Jiřina Zapletalová)</i>	
4.1. Perinatální příčiny deficitu růstového hormonu	71
4.2. Postnatální příčiny deficitu růstového hormonu u dětí	73
4.2.1. Nádory hypotalamo-hypofyzární oblasti	73
4.2.2. Radioterapie	75
4.2.3. Autoimunitní onemocnění	76
4.2.4. Infekce CNS	77
4.2.5. Funkční poruchy suprahypotalamických a hypotalamických regulací.....	77
5. Septo-optická dysplazie	81
<i>(Jan Vosáhlo, Jan Krásný, Antonín Srp)</i>	
5.1. Definice	81
5.2. Historické poznámky	81
5.3. Etiopatogeneze	82
5.4. Klinický obraz	82
5.4.1. Perinatální příznaky	82
5.4.2. Oční příznaky	83
5.4.3. Morfologické anomálie	84
5.4.4. Endokrinní příznaky	85
5.4.5. Neurologické příznaky	87
5.5. Léčba a prognóza	88
6. SHOX gen v etiopatogenezi růstové retardace	91
<i>(Jiřina Zapletalová)</i>	
6.1. Charakteristika SHOX genu	92
6.2. Exprese SHOX genu	92

26.2. Rizikové faktory vzniku autoimunitních endokrinopatií.....	396
26.3. Autoprotilátky a jejich význam v procesu autoimunitního onemocnění	400
26.4. Autoimunitní polyendokrinní (polyglandulární) syndromy.....	403
26.5. Terapie autoimunitních onemocnění	404
26.6. Závěr	405

27. Autoimunitní polyglandulární syndrom typu 1..... 407

(Daniela Čiháková)

27.1. Diagnostická kritéria APS-1	407
27.2. Hlavní klinické příznaky APS-1	408
27.2.1. Chronická mukokutánní kandidóza	408
27.2.2. Hypoparatyreóza	408
27.2.3. Addisonova choroba	410
27.3. Další klinické příznaky APS-1	410
27.3.1. Další endokrinní poruchy	410
27.3.2. Gastrointestinální onemocnění	411
27.3.3. Další kožní projevy	411
27.4. Život s APS-1	412
27.5. Výskyt autoprotilátek u APS-1	412
27.6. Genetika APS-1	414
27.6.1. Gen AIRE	414
27.6.2. Vztah genotyp – fenotyp	414
27.6.3. AIRE a promiskuita thymu	415
27.6.4. Mutace AIRE a orgánově specifické autoimunitní choroby	417

F. ONKOLOGICKÁ ONEMOCNĚNÍ

28. Endokrinní nádory v dětském věku..... 423

(Olga Magnová)

28.1. Nádory hypotalamo-hypofyzární oblasti	423
28.1.1. Klinický obraz	424
28.1.2. Nádory hormonálně aktivní	424
28.1.3. Nádory hormonálně němé	425
28.1.4. Léčba a prognóza	425
28.2. Nádory štítné žlázy	426
28.2.1. Etiologie a patogeneze	427
28.2.2. Klinický obraz a diagnostika	427
28.2.3. Terapie	428
28.3. Nádory gonád	429
28.3.1. Nádory varlat	429
28.3.2. Nádory ovarií.....	430
28.3.3. Extragenadální nádory ze zárodečné tkáně	431

28.4.	Nádory nadledvin	432
28.4.1.	Nádory kůry nadledvin	432
28.4.2.	Nádory dřene nadledvin	433
28.5.	Nádory přštítných tělísek	435
28.6.	Nádory gastroenteropankreatické	435
28.7.	Nádory s ektopickou hormonální produkcí	435
28.8.	Mnohočetná endokrinní neoplazie	436
28.8.1.	Mnohočetná endokrinní neoplazie typu I	436
28.8.2.	Mnohočetná endokrinní neoplazie typu II	438

29. Pozdní následky onkologické léčby 441 (*Stanislava Koloušková, Daniela Zemková*)

29.1.	Porucha růstu	441
29.1.1.	Neendokrinní příčiny poruchy růstu.	442
29.1.2.	Endokrinní příčiny poruchy růstu	442
29.2.	Hypotalamo-hypofyzární dysfunkce	443
29.3.	Primární poruchy štítné žlázy	444
29.4.	Primární gonadální selhání	444
29.5.	Diagnostika endokrinní poruchy	445
29.5.1.	Monitorování růstu	445
29.5.2.	Posouzení funkce štítné žlázy	446
29.5.3.	Posouzení gonadotropinů a sexuálních steroidů	446
29.5.4.	Posouzení centrálního hypokortikalismu	447
29.5.5.	Posouzení hyperprolaktinémie	447
29.6.	Terapie	447
29.6.1.	Růstový hormon	447
29.6.2.	Léčba tyreoidální dysfunkce	448
29.6.3.	Léčba patologie puberty	448
29.6.4.	Léčba centrálního hypokortikalismu	449
29.6.5.	Léčba hyperprolaktinémie	449
29.7.	Kazuistiky	450
29.7.1.	Příběh Simony	450
29.7.2.	Příběh Karolíny	451
29.7.3.	Příběh Tomáše	452
29.7.4.	Příběh Michala	453
29.7.5.	Příběh Kamily	455
29.8.	Závěr	455

30. Komplexní ochrana reprodukčních funkcí při protinádorové léčbě	457
<i>(Marta Šnajderová, Tonko Mardešić)</i>	
30.1. Porucha funkce pohlavních žláz jako následek chemoterapie a radioterapie	458
30.1.1. Následky radioterapie a chemoterapie u dívek a žen	458
30.1.2. Následky radioterapie a chemoterapie u chlapců a mužů	459
30.1.3. Pohlavní vývoj a poruchy plodnosti u mladých nemocných s maligním onemocněním krve tvorby po transplantaci kostní dřeně	460
30.2. Komplexní ochrana reprodukčních funkcí	461
30.2.1. Současné možnosti komplexní ochrany reprodukčních funkcí	462
30.2.2. Odběr a uchování zralých a nezralých pohlavních buněk, odběry tkání z gonád s nezralými pohlavními buňkami	462
30.2.3. Farmakologická ochrana gonád	463
30.3. Realizace projektu komplexní ochrany reprodukčních funkcí v České republice	465
30.4. Závěr	467
Zkratky	469
Rejtrík	473

6.3.	Klinické projevy insuficience SHOX genu	93
6.3.1.	Turnerův syndrom	94
6.3.2.	Lériho-Weillův syndrom (dyschondrosteóza)	95
6.3.3.	Langerův syndrom	95
6.3.4.	Idiopatická růstová retardace	97
6.4.	Diagnostika insuficience SHOX genu	98
6.5.	Klinický význam diagnózy defektu SHOX genu	98
7.	Turnerův syndrom – klinická symptomatologie	101
	<i>(Jiřina Zapletalová, Jan Lebl)</i>	
7.1.	Příčiny variabilního fenotypu	103
7.2.	Růstová porucha	104
7.2.1.	Spontánní růst	106
7.2.1.1.	Dynamika spontánního růstu	106
7.2.1.2.	Předpověď dospělé tělesné výšky	107
7.3.	Ovariální funkce	108
7.3.1.	Morfologie ovarií	108
7.3.2.	Hormonální regulace	108
7.3.3.	Somatosexuální vývoj	109
7.3.3.1.	Vývoj vnitřního genitálu u dívek s Turnerovým syndromem	111
7.3.3.2.	Pubertální růstový výšvih	113
7.3.4.	Diagnóza ovariální insuficience	113
7.4.	Vrozené vady smyslových orgánů	113
7.4.1.	Oči a zrak	113
7.4.2.	Uši, sluch a řeč	114
7.5.	Lymfatický systém	115
7.6.	Kůže a kožní adnexa	117
7.7.	Kostní odchylky	117
7.8.	Kostní metabolismus	119
7.9.	Kardiovaskulární systém	120
7.10.	Uropoetický systém	121
7.11.	Autoimunitní nemoci	122
7.12.	Glukózová tolerance	123
7.13.	Neurokognitivní dysfunkce	123
8.	Diferenciální diagnostika růstové retardace	127
	<i>(Jan Lebl)</i>	
8.1.	Idiopatický menší vzrůst	127
8.2.	Malý vzrůst v důsledku endokrinní poruchy	129
8.3.	Malý vzrůst v důsledku chronického onemocnění	131
8.4.	Primární poruchy růstu skeletu	135

9. Diferenciální diagnostika nadměrného vzrůstu	137
<i>(Jan Lebl)</i>	
9.1. Nadměrný vzrůst s vysokou růstovou rychlostí	137
9.2. Nadměrný vzrůst s narušenou proporcionalitou	139
9.3. Nadměrný vzrůst s normální proporcionalitou	140
9.4. Familiárně vysoký vzrůst	140
10. Opožděná puberta	143
<i>(Jiřina Zapletalová)</i>	
10.1. Primární (hypergonadotropní)	
hypogonadismus	144
10.1.1. Ženský fenotyp	144
10.1.1.1. Vrozené geneticky	
podmíněné poruchy	144
10.1.1.2. Jiné vrozené poruchy	146
10.1.1.3. Získané poruchy	146
10.1.2. Mužský fenotyp	147
10.1.2.1. Vrozené geneticky	
podmíněné poruchy	147
10.1.2.2. Jiné vrozené poruchy	148
10.1.2.3. Získané poruchy	149
10.2. Sekundární nebo terciární (hypogonadotropní)	
hypogonadismus	149
10.2.1. Izolovaný deficit gonadotropinů	149
10.2.2. Mnohočetný deficit	
hypofyzárních hormonů	150
10.2.3. Varianta hypogonadotropního	
hypogonadismu – konstituční	
opoždění puberty	151
10.3. Diagnostika opožděné puberty	152
10.4. Závěr	154
11. Sexuální a skeletální maturace:	
auxologické aspekty	157
<i>(Hana Krásničanová, Ivana Kovaříková)</i>	
11.1. Sexuální maturace	158
11.1.1. Testikulární objem	158
11.1.2. Orchidometrie	160
11.1.3. Hodnocení pubického ochlupení	162
11.1.4. Pubické ochlupení u chlapců	163
11.1.5. Rozvoj prsní žlázy u dívek	164
11.1.6. Pubické ochlupení u dívek	167
11.1.7. Menarché	169
11.2. Skeletální maturace a kostní věk	171
11.2.1. Metoda TW3	171
11.2.2. Metoda Greulichova a Pyleové	173

11.2.3. Porovnání metod hodnocení skeletální maturace	174
11.3. Závěr	176
12. Růst a vývoj kostí v dětském věku	179
<i>(Zdeněk Šumník)</i>	
12.1. Základní pojmy v dětské osteologii	179
12.1.1. Kostní denzita	179
12.1.2. Osteomalacie	180
12.1.3. Osteopenie/osteoporóza	180
12.1.4. Modelace a remodelace kostí	181
12.2. Peak bone mass a jeho determinanty	181
12.2.1. Dědičnost	182
12.2.2. Nutriční faktory	183
12.2.2.1. Kalcium	183
12.2.2.2. Vitamin D	184
12.2.2.3. Ostatní nutriční faktory ovlivňující peak bone mass	185
12.2.3. Vlivy hormonální	185
12.2.3.1. Růstový hormon	185
12.2.3.2. Estrogeny	186
12.2.3.3. Androgeny	186
12.2.4. Fyzická aktivita	186
12.3. Regulace vývoje kostí v dětství	187
12.4. Závěr	190
13. Obezita u dětí	191
<i>(Jan Lebl, Irena Hainerová)</i>	
13.1. Etiologie dětské obezity	191
13.2. Posouzení tíže obezity	193
13.3. Posouzení příčiny obezity	194
13.4. Posouzení komplikací obezity	196

B. NADLEDVINY

14. Primární adrenální insuficience	201
<i>(Jiřina Zapletalová)</i>	
14.1. Tvorba hormonů nadledvin a její regulace	201
14.2. Klinické příznaky adrenální insuficience	203
14.3. Vrozená primární adrenální insuficience	204
14.3.1. Poruchy organogeneze	205
14.3.1.1. Kongenitální adrenální hypoplazie	205
14.3.1.2. Adrenální aplazie	205
14.3.2. Metabolické poruchy	206
14.3.2.1. Poruchy peroxisomů	206

14.3.3. Poruchy steroidogeneze	207
14.3.3.1. Kongenitální adrenální hyperplazie	207
14.3.3.2. Kongenitální lipidní adrenální hyperplazie	207
14.3.4. Rezistence k adrenokortikotropnímu hormonu	209
14.3.4.1. Familiární deficit glukokortikoidů	209
14.3.4.2. Syndrom tři A (triple A, Allgroveho syndrom)	211
14.4. Získaná primární adrenální insuficience	211
14.4.1. Organicky podmíněné příčiny	211
14.4.2. Chronické infekce	213
14.4.3. Autoimunitní nemoci	213
14.4.3.1. Autoimunitní polyglandulární syndrom typu 1	213
14.4.3.2. Autoimunitní polyglandulární syndrom typu 2	214
14.4.3.3. Addisonova nemoc	214
14.4.4. Iatrogeně vyvolaná adrenální insuficience	214
14.5. Závěr	215

15. Novorozenecký screening vrozené adrenální hyperplazie

(Felix Votava)

15.1. Obecné principy novorozeneckého screeningu	217
15.2. Historie a současnost screeningu vrozené adrenální hyperplazie	218
15.3. Patofyziologie vrozené adrenální hyperplazie	219
15.4. Proč zavádět novorozenecký screening vrozené adrenální hyperplazie	224
15.5. Novorozenecký screening vrozené adrenální hyperplazie v České republice	224

16. Diagnostika a terapie deficitu 21-hydroxylázy

(Stanislava Koloušková, Daniela Zemková)

16.1. Klinické formy deficitu 21-hydroxylázy	227
16.2. Diagnostika deficitu 21-hydroxylázy	229
16.3. Terapie deficitu 21-hydroxylázy	230
16.3.1. Dlouhodobá strategie léčby	230
16.3.2. Léčba nově diagnostikovaného pacienta	231

16.3.3. Glukokortikoidy od dětství do dospělosti	235
16.3.4. Doplnkové léčebné možnosti	235
16.3.5. Perspektivy kombinované terapie	236
16.4. Monitorování terapie deficitu 21-hydroxylázy	237
16.5. Non-compliance pacientů s CAH	238
17. DAX1 gen: vrozená adrenální hypoplazie	241
<i>(Jan Lebl, Stanislava Koloušková, Božena Kalvachová)</i>	
17.1. Příběh Pavla	241
17.2. Příběh Michala	243
17.3. Etiopatogeneze vrozené adrenální hypoplazie	245
18. Sonografie nadledvin u dětí	249
<i>(Jiří Zezulák, Jaroslav Zikmund)</i>	
18.1. Anatomie a vývoj nadledvin	249
18.2. Indikace k vyšetření nadledvin	249
18.3. Sonografické zobrazování nadledvin	250
18.4. Obecná pravidla při hodnocení patologických procesů na nadledvinách	252
18.5. Patologické nálezy na nadledvinách	254
18.5.1. Hyperplazie nadledvin	254
18.5.2. Nádory nadledvin	256
18.5.3. Krvácení do nadledvin	258
18.5.4. Neobvyklé patologické nálezy na nadledvinách	261
18.6. Závěr	261

C. ŠTÍTNÁ ŽLÁZA

19. Štítná žláza v dětství a adolescenci	265
<i>(Olga Hníková)</i>	
19.1. Vývojová anatomie a fyziologie štítné žlázy	265
19.1.1. Ontogenetický vývoj štítné žlázy	265
19.1.2. Vývoj plodové tyreoidální činnosti	266
19.2. Ovlivňování plodové štítné žlázy z oblasti placenty	268
19.2.1. Transplacentární přenos látek ovlivňujících plodovou štítnou žlázu	268
19.2.2. Hypotyroxinémie matky během těhotenství	270
19.2.3. Hypertyreóza matky v těhotenství	271
19.3. Tyreoidální hormony	271

19.3.1.	Tyreoidální hormony v amniové tekutině	271
19.3.2	Plodové tyreoidální hormony v poporodním období	272
19.3.3.	Tyreoidální hormony a jód v mateřském mléce	273
19.4.	Možnosti vyšetření dětské štítné žlázy	274
19.4.1.	Palpační vyšetření štítné žlázy	274
19.4.2.	Zobrazovací metody	275
19.4.3.	Punkce tenkou jehlou (fine needle aspiration biopsy – FNAB)	275
19.4.4.	Laboratorní vyšetření hladin tyreoidálních hormonů	276
19.4.5.	Antityreoidální protilátky	277
19.5.	Vrozené poruchy štítné žlázy	278
19.5.1.	Permanentní sporadická primární kongenitální hypothyreóza	280
19.5.2.	Fetální a neonatální hypertyreóza	288
19.5.3.	Vrozené poruchy nosičových bílkovin pro tyreoidální hormony	289
19.6.	Získané poruchy štítné žlázy u dětí a dospívajících	290
19.6.1.	Struma difúzní	290
19.6.2.	Tyreoiditidy	293
19.6.3.	Autoimunitní tyreopatie	293
19.6.3.1.	Juvenilní lymfocytární tyreoiditida	294
19.6.3.2.	Juvenilní Gravesova- -Basedowova choroba	297
19.6.4.	Dětská uzlová štítnice	301
19.6.4.1.	Příčiny benigních nodozit	301
19.6.4.2.	Karcinom štítné žlázy	302
19.6.4.3.	Medulární karcinom štítné žlázy	303
20.	Molekulární patogeneze vrozené hypothyreózy	307
	<i>(Eva Al Tajj)</i>	
20.1.	Primární (periferní) kongenitální hypothyreóza	308
20.1.1.	Dysgeneze štítné žlázy	308
20.1.1.1.	Mutace genů pro transkripční faktory	310
20.1.1.2.	Mutace genu pro TSH receptor	313
20.1.2.	Dyshormonogeneze	313
20.1.2.1.	Poruchy transportu jódu	314
20.1.2.2.	Poruchy organifikace jódu	316

20.1.2.3.	Poruchy syntézy tyreoglobulinu	317
20.1.2.4.	Defekty dejdodace, proteolýzy a sekrece T_4	317
20.2.	Centrální hypotyreóza	317
20.2.1.	Sekundární kongenitální hypotyreóza – hypofyzární	317
20.2.1.1.	Izolovaná centrální kongenitální hypotyreóza	317
20.2.1.2.	Centrální hypotyreóza kombinovaná s deficitem ostatních hypofyzárních hormonů	318
20.2.2.	Terciární kongenitální hypotyreóza – hypotalamická	318
20.3.	Jak změnilы molekulární nálezy náš pohled na kongenitální hypotyreózu?	319
21.	Sonografie štítné žlázy	323
	<i>(Jaroslav Zikmund)</i>	
21.1.	Základní sonografická terminologie	323
21.2.	Indikace k sonografickému vyšetření štítné žlázy	324
21.3.	Volumetrie štítné žlázy	325
21.4.	Kongenitální hypotyreóza	325
21.5.	Patologické difúzní nálezy na štítné žláze	328
21.5.1.	Prostá struma	328
21.5.2.	Difúzní tyreoiditida	333
21.6.	Patologické ložiskové nálezy na štítné žláze	334
21.6.1.	Akutní a subakutní tyreoiditida	334
21.6.2.	Uzle štítné žlázy	334
21.6.3.	Maligní uzle štítné žlázy	339
21.7.	Aspirační biopsie tenkou jehlou	339
21.8.	Sonografie krčních lymfatických uzlin	340

D. VNITŘNÍ PROSTŘEDÍ

22.	Centrální diabetes insipidus	345
	<i>(Renata Pomahačová)</i>	
22.1.	Arginin-vazopresin (antidiuretický hormon)	345
22.2.	Definice centrálního diabetes insipidus	348
22.3.	Klinické příznaky	348
22.4.	Laboratorní vyšetření	348
22.5.	Etiologie centrálního diabetes insipidus	349
22.6.	Léčba centrálního diabetes insipidus	353
22.7.	Doporučení pro praxi	355

23. Diferenciální diagnostika polyurie – polydipsie	357
<i>(Felix Votava)</i>	
23.1. Kazuistiky	357
23.2. Fyziologie vodního hospodářství	360
23.3. Vyšetření dítěte s polydipsií – polyurií	362
23.3.1. Vyšetření první linie	362
23.3.2. Vyšetření druhé linie	363
23.3.3. Vyšetření třetí linie	365
23.3.4. Vyšetření čtvrté linie	365
23.4. Léčba	367
24. Hypoglykémie u dětí – endokrinologický pohled	369
<i>(Jan Lebl, Renata Pomahačová)</i>	
24.1. Regulace glykémie	369
24.2. Definice hypoglykémie	371
24.3. Klinické důsledky hypoglykémie	371
24.4. Etiologie hypoglykémie – dětské příběhy	372
24.4.1. Perzistující hyperinzulinemická hypoglykémie kojenců neboli kongenitální hyperinzulinismus – příběh Zuzanky	372
24.4.2. Inzulinom kaudy pankreatu – příběh Ilony	375
24.4.3. Addisonova nemoc – příběh Daniely	376
24.4.4. Deficit růstového hormonu – příběh Markéty	377
24.4.5. Porucha β -oxidace – příběh Jany	378
24.5. Závěry a doporučení pro praxi	380
25. Diferenciální diagnostika hyperglykémie	383
<i>(Jan Lebl, Štěpánka Průhová)</i>	
25.1. Heterogenita dětského diabetu	383
25.2. Presymptomatická forma diabetes mellitus 1. typu	385
25.3. Diabetes mellitus 2. typu	385
25.4. Genetické syndromy, jejichž součástí je diabetes mellitus	387
25.5. Defekt glukokinázy (MODY2)	388
25.6. Diabetes transkripčních faktorů (MODY1, 3, 4, 5, 6)	388
25.7. Diferenciálně diagnostické postupy	389

E. AUTOIMUNITNÍ ONEMOCNĚNÍ

26. Autoimunitní choroby v endokrinologii	395
<i>(Zdeněk Šumník)</i>	
26.1. Tolerance a autoimunita	395